

**PSIHOLOGU
PROFESIONĀLĀ DARBĪBA LATVIJĀ
SATURS · ORGANIZĀCIJA · REGULĒJUMS**

**PSIHOLOGU
LIKUMA KOMENTĀRI**

Autoru kolektīvs
prof. Kristīnes Mārtinsones vadībā

TIESU NAMU AĢENTŪRA

2018

Psihologu profesionālā darbība Latvijā: saturs, organizācija, regulējums. Psihologu likuma komentāri. Autoru kolektīvs prof. Kristīnes Mārtinsones vadībā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 368 lpp.

Darba grupas vadītāja Dr. psych. Kristīne Mārtinsone
Darba grupas pārraudzība Dr. oec. Vladislavs Vesperis
Zinātniskās redaktors Dr. psych. Kristīne Mārtinsone, Barba Girgensone

Recenzenti

Dr. iur. Artūrs Caics
PhD Sanda Sebre, Dr. psych. Ieva Bite, Dr. psych. Laura Pirsko,
Reinis Lazda, Rita Niedre

Likuma komentāru sagatavošana tapusi pēc Latvijas Psihologu biedrības iniciatīvas

Autori:

© Ieva Baumanē	© Līga Kirstuka	© Ilze Paleja
© Rolands Bortaščenoks	© Jeļena Koļesņikova	© Gunita Smirnova
© Marina Brice	© Veronika Leja	© Vladislavs Vesperis
© Gitāna Dāvidsone	© Kristīne Mārtinsone	© Kristīne Vilka
© Barba Girgensone	© Ivans Jānis Mihailovs	© Lilita Voitkeviča
© Sandra Kaija		

© Marina Selunska, grafiskais dizains, 2018
© Tiesu namu aģentūra, 2018

Darbs ir autortiesību objekts un aizsargāts ar Autortiesību likumu.
Darba pavairošana, tulkošana, izplatīšana u. tml. iespējama tikai ar autora un izdevniecības rakstisku piekrišanu.

Izdevējs: Tiesu namu aģentūra
Baldones iela 1 B, Rīga, LV-1007
tnagramatas.tna.lv

Tiražētājs: SIA "Jelgavas tipogrāfija"

ISBN 978-9934-508-60-8

Kur un kad varēs iegādāties grāmatu?

Grāmata "Psihologu profesionālā darbība Latvijā: saturs, organizācija, regulējums. Psihologu likuma komentāri. Autoru kolektīvs prof. Kristīnes Mārtinsones vadībā" nonāks pārdošanā **jūnija beigās** un **par visizdevīgāko cenu** to varēs iegādāties:

- Tiesu namu aģentūras internetveikalā: <https://tnagramatas.tna.lv>,
- Juridiskās literatūras kioskā **Rīgā, Brīvības bulvārī 34**
- Tiesu namu aģentūras birojā **Rīgā, Baldones ielā 1b.**

TNA grāmatu kioski

Kiosks TNA birojā

📍 Baldones ielā 1B, Rīgā, LV - 1007
☎ 67804758, 678047542

🕒 Pirmdiena – Ceturtdiena
8:30 – 16:00
Piektdiena
8:30 – 15:00
Sestdiena – Svētdiena
slēgts

Kiosks Brīvības bulv.34

📍 Brīvības bulv.34, Rīgas Apgabaltiesas ēkas 1.stāvā
☎ 67284531

🕒 Pirmdiena – Ceturtdiena
9:30 – 12:00, 12:30 – 16:00
Piektdiena
9:30 – 12:00, 12:30 – 16:00
Sestdiena – Svētdiena
slēgts

Informācija par grāmatas pieejamību tiks publicēta:

TNA Facebook lapā: **TNA grāmatas** - <https://www.facebook.com/TNAGramatas>
TNA Twitter lapā: **tna_lv** - https://twitter.com/tna_lv

Par grāmatu

Izdevumu veido trīs daļas. Pirmajā daļā ir raksturota psihologa profesija, sniegta psihologa izglītības un profesionālo organizāciju attīstības īss raksturojums vēsturiskā ietvarā, aprakstīta Psihologu likuma tapšana.

Otrajā daļā ir dots detalizēts Psihologu likuma normu skaidrojums gan no teorētiskā, gan praktiskā aspekta, gan no psiholoģijas, gan juridiskās zinātnes aspekta, kā arī ietverts vairāku regulētu procesuālo jautājumu skaidrojums.

Trešajā daļā ir ietverti raksti, kas skaidro psihologa darbu kriminālprocesā, civilprocesā un administratīvajā procesā, ir akcentēta fizisko personu datu aizsardzība psihologa profesionālajā darbībā, kā arī skaidroti vairāki psihologa profesionālās darbības aspekti.

Likuma komentāri paredzēti plašam lasītāju lokam – psihologiem, juristiem, ārstniecības personām, izglītības, iekšlietu un tieslietu sistēmas darbiniekiem, bērnu tiesību aizsardzības speciālistiem, studējošajiem, kā arī tiem, kuri ikdienā sadarbojas ar psihologiem vai saņem psihologu pakalpojumus.

Psihologu likuma komentāri sniedz kompleksu skatījumu uz psihologa kā augstas kvalifikācijas speciālista profesionālās darbības tiesiskā regulējuma specifiku, akcentējot likuma mērķi un likumā noteikto profesionālās darbības pamatprincipu nozīmi, kā arī bērnu kā psihologa klientu īpašo statusu.

SATURS

Priekšvārds (<i>K. Mārtinsone, I. J. Mihailovs, B. Girgensone</i>)	6
Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas priekšsēdētājas A. Barčas ievadvārdi	11
Latvijas Psihologu biedrības padomes ievadvārdi (<i>G. Dāvidsone, V. Silkāne</i>)	13
Latvijas Psihologu arodbiedrības valdes ievadvārdi (<i>A. Pļaveniece</i>)	15
Par autoriem	17
Izmantotie saīsinājumi	22

I. VISPĀRĪGIE JAUTĀJUMI

Psihologa izglītības sistēma Latvijā (līdz Psihologu likuma spēkā stāšanās laikam) (<i>K. Mārtinsone, I. J. Mihailovs</i>)	25
Psihologa profesijas būtība, profesionālās darbības raksturojums (<i>G. Dāvidsone, R. Bortaščenoks, J. Koļesņikova</i>)	42
Psihologa profesionālās darbības tiesiskie aspekti (<i>I. J. Mihailovs, G. Dāvidsone, L. Voitkeviča</i>)	50
Psihologu profesionālās organizācijas Latvijā (<i>K. Mārtinsone</i>)	54
Psihologs kā reglamentēta profesija (<i>I. J. Mihailovs, B. Girgensone</i>)	71
Psihologu likuma tapšana (<i>V. Vesperis, I. Baumane, G. Dāvidsone</i>)	74

II. PSIHOLOGU LIKUMS AR KOMENTĀRIEM

Zinātnisko redaktoru piezīmes (<i>K. Mārtinsone, B. Girgensone</i>)	89
--	----

I nodaļa. Vispārīgie noteikumi	103
1. pants. Likumā lietotie termini (<i>I. Baumane, V. Vesperis</i>)	103
2. pants. Likuma mērķis (<i>G. Dāvidsone, I. Baumane, V. Vesperis</i>)	108
3. pants. Tiesības veikt psihologa profesionālo darbību (<i>I. Paleja, K. Vilka</i>)	112
4. pants. Psihologa profesionālās darbības jomas (<i>G. Dāvidsone, J. Koļesņikova</i>)	117

5. pants.	Psihologu reģistrs (<i>B. Girgensone, L. Voitkeviča, I. J. Mihailovs</i>).....	131
6. pants.	Aizliegumi psihologa profesionālās darbības veikšanai (<i>L. Voitkeviča, I.J.Mihailovs</i>).....	139
II nodaļa.	Psihologu sertifikācija un profesionālās darbības pārraudzība	147
7. pants.	Psihologu sertifikācijas padome (<i>I. J. Mihailovs, L. Voitkeviča</i>).....	147
8. pants.	Psihologu sertifikācijas komisijas (<i>I. J. Mihailovs, L. Voitkeviča</i>).....	151
9. pants.	Psihologu sertifikācija un resertifikācija (<i>I. J. Mihailovs, L. Voitkeviča</i>).....	154
10. pants.	Psihologa-pārtrauga tiesību piešķiršana (<i>I. J. Mihailovs, L. Voitkeviča</i>).....	160
11. pants.	Psihologu ētikas komisija (<i>B. Girgensone, K. Vilka</i>).....	163
III nodaļa.	Psihologa profesionālās darbības pamatprincipi un psihologa atzinums	167
12. pants.	Psihologa profesionālās darbības pamatprincipi (<i>G. Dāvidsone, G. Smirnova, M. Brice, R. Bortaščenoks</i>).....	167
13. pants.	Psihologa atzinums (<i>M. Brice, J. Koļesņikova, B. Girgensone</i>).....	188
IV nodaļa.	Psihologa pienākumi un tiesības	196
14. pants.	Psihologa pienākumi (<i>G.Smironova, I. Paleja, J. Koļesņikova</i>).....	196
15. pants.	Psihologa tiesības (<i>I. Baumanē, V. Leja</i>).....	205
16. pants.	Konfidencialitāte un personas datu aizsardzība (<i>V. Leja, K. Vilka</i>).....	209
V nodaļa.	Klienta tiesības, psihologa darba devēja un pasūtītāja tiesības un pienākumi	215
17. pants.	Klienta tiesības (<i>B. Girgensone, K. Vilka, G. Smirnova</i>).....	215
18. pants.	Nepilngadīgā klienta īpašās tiesības (<i>M. Brice, L. Kirstuka, I. J. Mihailovs</i>).....	219
19. pants.	Pasūtītāja un psihologa darba devēja tiesības un pienākumi (<i>V. Leja, G. Dāvidsone, J. Koļesņikova</i>).....	230

VI nodaļa.	Psihologa profesionālās darbības apturēšana un izbeigšana, psihologa sertifikāta apturēšana un anulēšana, psihologa-pārtrauga tiesību apturēšana un anulēšana un psihologa profesionālās darbības un psihologa sertifikāta atjaunošana	234
20. pants.	Psihologa profesionālās darbības apturēšana un izbeigšana, psihologa sertifikāta apturēšana un anulēšana (<i>B. Girgensone, I. J. Mihailovs</i>).....	234
21. pants.	Psihologa-pārtrauga tiesību apturēšana un anulēšana (<i>B. Girgensone, I. J. Mihailovs</i>).....	242
22. pants.	Psihologa profesionālās darbības un psihologa sertifikāta atjaunošana (<i>B. Girgensone, I. J. Mihailovs</i>).....	246
	Pārejas noteikumi (<i>L.Voitkeviča, I. J. Mihailovs</i>).....	250
III. DAŽI SVARĪGI PROFESIONĀLĀS DARBĪBAS ASPEKTI		259
	Psihologa statuss kriminālprocesā (<i>S. Kaija</i>).....	261
	Psihologs civilprocesā (<i>B. Girgensone</i>).....	277
	Psihologs administratīvajā procesā tiesā (<i>B. Girgensone</i>).....	290
	Fizisko personu datu aizsardzība psihologa profesionālajā darbībā (<i>R. Bortaščenoks</i>).....	303
	Psihologa profesionālās darbības organizācija (<i>B. Girgensone, I. J. Mihailovs</i>).....	325
	PIELIKUMI	335
	Atbalsta materiāls psihologu profesionālās darbības organizēšanai un dokumentēšanai.....	337
	Psihologu noteikumi.....	345
	Psihologu sertifikācijas padomes nolikums.....	365